

پرتوی از فارغ‌الم

بررسی، تبیین و توضیحی بر مطالب
برخی از نویسندگان مساجد

حضرت آیه الله العظمی صافی گلپایگانی
(مدظله الوارف)

سرشناسه: صافی گلپایگانی، لطف الله
عنوان و پدیدآور: پرتوی از معارف اسلام / لطف الله صافی گلپایگانی.
مشخصات نشر: تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، ۱۳۹۲.
شابک: ۵-۶۹۴-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: اسلام، بررسی و شناخت، عقاید، دفاعیه‌ها.

رده‌بندی کنگره: ۱۱ BP

رده‌بندی دیویی: ۰۱ / ۲۹۷

شماره کتابخانه ملی: ۵۹۳۹۸۷۵

شابک ۵-۶۹۴-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸-۵ 9۷۸-۹۶۴-۵۳۹-۶۹۴-۵

پرتوی از معارف اسلام

حضرت آية الله العظمى صافی گلپایگانی

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه آرای: شبیر / ۷۷۵۲۱۸۳۶

چاپ و صحافی: علی

اینستاگرام:
monir_publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه آبسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹
تلفن و فاکس: ۷۷۵۲۱۸۳۶ (خط ۶)

پست الکترونیک:
info@monir.com

کانال تلگرام:
telegram.me/monirpub

فهرست مطالب

۲۱	سخن‌ناش
۲۲	این کتاب
۲۳	درباره چاپ این کتاب
۲۵	مقدمه مؤلف
۲۹	اختلافات مذهبی
۲۹	آشنایی با دیگر مکاتب و ناآگاهی از مکاتب اسلام
۲۹	اختلافات ملی و جغرافیایی
۳۰	اختلافات سیاسی
۳۱	کمبودهای محیط اسلامی معاصر
۳۲	معرفی اسلام
۳۳	الزامات نوشتن درباره اسلام
۳۴	کتاب اهل سنت
۳۵	کتاب شیعه
۳۸	روش شناخت اسلام
۴۰	کتاب سیره ابن هشام و تاریخ طبری
۴۰	سیره ابن هشام
۴۱	شخصیت ابن اسحاق

۴۱	عصر تألیف سیره
۴۲	تاریخ طبری
۴۶	نتیجه
۴۹	بخش اول: اسلام‌شناسی
۵۱	اصول دین و مذهب
۵۵	علم کلام و اصول اعتقادی
۵۶	اخت اسلام
۵۷	ادبی باطل بر نوشتن سیره مستند و دقیق
۵۹	مقدمه‌ای بر سیره بخیرانی‌ها و نوشته‌ها
۶۰	روش تحقیق در اسلام
۶۲	ماهیت و مبانی اسلام‌شناسی
۶۳	فرق اسلام‌شناسی و علم اسلام شناس
۶۳	فرق اسلام‌شناسی ناآشنا با اسلام‌شناسی مطلق
۶۴	روش تحقیق در اسلام‌شناسی و تبلیغ
۶۴	مقایسه بین اسلام و ادیان دیگر
۶۶	اسلام دین آسان‌گیری
۶۷	اهمیت علم و سواد در اسلام
۷۰	گستره معنایی و عملی قرآن
۷۲	نموس تکامل و اسلام
۷۷	بخش دوم: مباحث توحید
۷۹	توحید زیر بنای عقاید
۸۰	عدد راه‌ها به سوی خدا
۸۱	جهان بینی توحیدی
۸۱	رابطه خالق و مخلوق
۸۴	بینش توحیدی و خدانشناسی
۸۵	مخلوقات آیات خداوند هستند

۸۵	آیه یا پدیده؟
۸۵	توحید در وجود و بطلان وحدت وجود
۸۸	بطلان وحدت وجود
۸۹	شبهه افکنی وسیله‌ای برای انحراف افکار از دستگاه حاکم
۹۰	سرود آفرینش و رد عرفان صوفی مآبانه
۹۲	کثرت و وحدت در جهان بینی توحیدی
۹۵	وحدت خداوند
۹۶	معارف صوفی منشانه و وحدت وجود
۹۹	مطهر از «انا عرضنا الأمانة»
۱۰۱	خداوند (بر کعب ندا - ابلیس)
۱۰۲	جمع ضامن محال است
۱۰۲	انسان شناسی، آن و اسلام
۱۰۳	نسبت وجود خدا و مخلوقات
۱۰۴	فطرت انسان
۱۰۴	شرک ریشه معایب و ایمان اساس خداتست
۱۰۵	جایگاه توحید نسبت به اصول دین
۱۰۶	رابطه توحید و شرک
۱۰۶	شرک در ربوبیت و الوهیت
۱۰۸	آیا تبرک و تیمن شرک است؟
۱۰۹	آثار ماورایی اشیاء و رابطه آن با توحید
۱۱۰	ستایش افراد و توحید خداوند
۱۱۱	توحید و گاوپرستی و بت پرستی
۱۱۲	نخستین گرایش توحیدی و ادیان توحیدی
۱۱۵	دهر نام «الله» است نه نام یک اله
۱۱۷	بخش سوم: مباحث نبوت
۱۱۹	بعثت پیامبران به مشیت الهی است
۱۲۰	پدر ابراهیم مؤمن بود

- ۱۲۳ آیا مجوس اهل کتابند؟
- ۱۲۴ ناموس اجتماعی و کیش عبدالمطلب و ابوطالب
- ۱۲۸ نیاکان پیامبر ﷺ طاهر و پاکدامن بودند
- ۱۳۰ زندگی پیغمبر قبل از بعثت
- ۱۳۱ معجزات قبل از بعثت
- ۱۳۲ نشانه‌های آینده درخشان
- ۱۳۳ علی علیه السلام در خدمت پیغمبر در غار حراء بود
- ۱۳۳ انوار وحی
- ۱۳۴ شأن نزول سوره الضحی
- ۱۳۵ اعجاز، و غیره غیب و ماوراء طبیعت
- ۱۳۷ معجزه چیست؟
- ۱۳۷ اقسام معجزه
- ۱۳۸ اعجاز قرآن
- ۱۳۹ کلام فیلسوف شهیر، این را شنید
- ۱۴۱ انواع معجزه: مقوله بشری و غیر بشری
- ۱۴۲ قرآن بشری است یا غیر بشری؟
- ۱۴۹ انواع معجزه: حسی و عقلی
- ۱۵۰ قرآن معجزه حسی یا عقلی و علمی؟
- ۱۵۲ خلاصه کلام
- ۱۵۲ معجزه و تعقل
- ۱۵۵ مقصود از این که پیغمبر یک بشر عادی و انسان مافوق بود چیست؟
- ۱۵۹ عالم غیب و شهود
- ۱۵۹ معنای خاتمیت حضرت خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله
- ۱۶۴ آیا پیغمبر نوشتن می‌دانست؟
- ۱۶۴ اُتی بودن پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۶۵ منشی یهودی
- ۱۶۶ تاریخ اسلام و نقش یهود در سرزمین‌های اسلامی
- ۱۶۹ جغرافیا و محدوده حجیت نبی

۱۷۱ موضوع ازدواج‌های پیامبر ﷺ
۱۷۳ ماجرای افک و موضع امیرالمؤمنین علیؑ
۱۷۶ گفتگوی پیغمبر با عایشه
۱۷۸ نقل‌های عایشه باید بررسی شود
۱۷۹ مقایسهٔ عایشه و خدیجه
۱۸۰ داستان باور نکردنی
۱۸۰ داستان ابن ام‌مکتوم
۱۸۲ ذکر لوئی ماسینیون (دربارهٔ شاهدان نبوت)
۱۸۷ بخش چهارم: سبب امامت و ولایت
۱۸۹ نیاز به امام پیشگام است
۱۹۱ امامت و خلافت، امری است
۱۹۵ اعتقاد اصحاب و تعیین علیؑ به خلافت
۱۹۷ اول کسی که از خارج خانۀ پیغمبر ﷺ ایمان آورد
۱۹۸ اسلام علیؑ
۲۰۳ امامت و معرفت ولی
۲۰۵ آیهٔ اِنَّمَا وَلِیْکُمْ اللهُ
۲۰۶ تحقیق در مفاد آیهٔ شریفه
۲۰۷ حدیث «لُمُبَارَزَةُ عَلٰی...»
۲۰۷ علیؑ بت‌ها را شکست
۲۰۸ حدیث منزلت
۲۰۹ مأموریت علیؑ در تلاوت سورهٔ براءت بر مشرکان
۲۱۱ علیؑ وصی اموال پیامبر ﷺ
۲۱۲ وقایع بعد از رحلت - غسل پیامبر
۲۱۲ معنای عصمت
۲۱۶ غضب حق علیؑ
۲۱۷ امامت فقط به نصب است
۲۱۸ معنای وصایت

۲۲۰	معیار انتصاب امام
۲۲۳	ولایت
۲۲۴	معیار شناخت حرکت و نظام
۲۲۵	فرق نصب و معرفی
۲۳۱	انتصابی بودن امام و بیعت مردم چگونه با هم جمع می‌شود
۲۳۳	نظام‌های سیاسی عرفی، و نظام دینی
۲۳۶	دیکتاتوری با عنوان انقلابی
۲۳۶	آیا سلطنت موهبت الهی است؟
۲۳۸	حکومت اسلامی و الهی
۲۴۲	نظام امامت و نظام دموکراسی
۲۴۶	چرا امامان دوازده‌گانه فرزند
۲۴۷	دو سبک حکومت
۲۴۹	دموکراسی و اجماع
۲۵۰	مشکلات و معایب دموکراسی
۲۵۲	نتیجه‌گیری نهایی
۲۵۷	امامت نظام محدود و موقت نیست
۲۵۹	لزوم داشتن رهبری واحد در جامعهٔ انسانی
۲۶۰	ائمه <small>علیهم‌السلام</small> انسان ما فوق‌اند
۲۶۲	معنای خطبهٔ ابوبکر
۲۶۵	افتزایی دیگر
۲۶۵	اساس بیعت سقیفه
۲۶۸	مسألهٔ مشورت پیغمبر <small>صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم</small> در امور
۲۷۱	مخالفت ابوبکر و عمر با شورا
۲۷۲	آیا امیرالمؤمنین <small>علیه‌السلام</small> شورا را قبول داشت؟
۲۷۵	امیرالمؤمنین <small>علیه‌السلام</small> فیلسوف نبود
۲۷۶	تاریخ ولادت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
۲۷۷	طول عمر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)
۲۷۹	حکمت غیبت

۲۸۱	رابطه انتظار منفی با وضع کنونی
۲۸۲	دجال و سفیانی
۲۸۳	با وصیت پیغمبر ﷺ علی علیه السلام آن حضرت را تجهیز کرد
۲۸۴	سر مبارک پیغمبر ﷺ در دامن علی علیه السلام
۲۸۷	بخش پنجم: مباحث معاد
۲۸۹	روح انسان و قیامت
۲۹۰	نجات و شقاوت، شفاعت و قربت
۲۹۴	حیث اعلمی یا فاطمة
۲۹۸	شفاعت
۳۰۱	بحثی دیگر درباره شفاعت
		معنای آموزش نامان با گریه بر سیدالشهدا علیه السلام و شفاعت و توبه
۳۰۵	و حب امیرالمومنین علیه السلام
۳۱۰	دفن در مشاهد مشرفه
۳۱۱	پاداش استحقاقی و تفضلی
۳۱۱	تحقیقی پیرامون ثواب اعمال
۳۱۲	ثواب هفتاد شهید
۳۱۵	بخش ششم: قرآن، سنت، عترت
۳۱۷	قرآن
۳۱۷	خطابات اسلام و قرآن
۳۱۸	حمله به قرآن و تأویلات قرآنی توسط برخی روشنفکران
۳۱۹	قصص قرآن اساطیر نیست
۳۲۰	تفسیر سوره الناس
۳۲۳	روش برداشت از قرآن
۳۲۷	شیوه نگاه به قرآن
۳۲۷	مقصود از تفسیر قرآن به رأی
۳۲۹	تفسیر قرآن به رأی

- ۳۳۰ بیرامون شأن نزول آیات قرآن مجید
- ۳۳۵ سنّت
- ۳۳۵ تحقیق «حدیث ثنّین» و «ثقلین»
- ۳۳۸ فقه حدیث
- ۳۳۹ بیان دیگر در اثبات ضعف حدیث «ثنّین»
- ۳۴۴ نگرانی حضرت از چه بود؟
- ۳۴۵ حدیث کتاب‌الله و سنّتی
- ۳۴۶ اشتباه در نقل یک روایت
- ۳۴۷ معنای حدیث «اختلاف امتی رحمة»
- ۳۴۸ حکمت سمداءة من
- ۳۵۱ عترت
- ۳۵۱ جایگاه قرآن و عترت در شناخت اسلام
- ۳۵۷ بخش هفتم: فقه و اصول
- ۳۵۹ فقه
- ۳۵۹ تکنولوژی نیت
- ۳۵۹ خلوص نیت و اعتقاد پاک مردم
- ۳۶۱ نماز یا جهش و پرش انقلابی؟
- ۳۶۲ جایگاه نماز جمعه و حدود الهی در جامعه مسلمان
- ۳۶۳ حکایت و استهزا
- ۳۶۳ روایت ابن ابی نجیح (در باره بازگشت امیرالمؤمنین علیه السلام از یمن)
- ۳۶۵ اظهار نظرهای نسجیده
- ۳۶۵ توهین و مغالطه
- ۳۶۶ مراسم عقد
- ۳۶۸ حجر اسماعیل و سرباز گمنام
- ۳۶۸ امر به معروف واجب کفایی است
- ۳۶۹ چگونگی و شرایط اجتماعی اجرای حدود
- ۳۷۰ تحقیق در خبر پاسداری بلال و فوت نماز

۳۷۱	معاد معنایش نفی معاش نیست
۳۷۴	زهد و قناعت در اسلام
۳۷۶	اصول فقه
۳۷۶	عقل و اجماع دو منبع استنباط
۳۷۸	اجتهاد در اسلام
۳۸۰	مجتهد و سیاست
۳۸۳	اجتهاد و تقلید
۳۸۷	انتخاب مرجع تقلید
۳۸۹	بخش هشتم: او نیایش
۳۹۱	توضیح درباره دعا
۳۹۲	فلسفه دعا و نیایش
۳۹۳	دعا در کنار نماز و مسجودیت
۳۹۴	استهزا یا امر به معروف و نهی از منکر
۳۹۶	نصیحت
۳۹۷	دعا نویسی و نسخه دعا نوشتن از دیدگاه دین
۳۹۸	جایگاه کتب ادعیه در زندگی
۳۹۹	روش راز و نیاز با خدا
۴۰۱	سم پاشی و تجدید اختلافات
۴۰۵	اظهار عقیده با زبان دعا
۴۰۵	مغلطه کاری در دعا و نیایش
۴۰۸	دعایی که فراموش شده
۴۰۹	فلسفه و شرایط دعا و نیایش
۴۱۱	پیرامون دعا
۴۱۱	دعا و قضا و قدر
۴۱۳	بخش نهم: تاریخ اسلام
۴۱۵	بی انصافی در نقل حوادث
۴۱۷	واقعه مهم یوم الدار و چند واقعه دیگر

مقدمه مؤلف

شناخت عمیق و صحیح اسلام یکی از عوامل حائز اهمیت در بیداری جوامع اسلامی و مردم جهان است.

جوامع اسلامی با شناخت دقیق دین، به اسلام واقعی راه یافته و مبانی اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی اقتصادی خویش را در سایه این شناخت، تحکیم می‌بخشند و به علل حقیقی عقب‌ماندگی و کمبودهای اجتماع کنونی آگاه می‌شوند و با نور اسلام، راه نجات از دشواری‌ها و گرفتاری‌ها را کشف می‌کنند.

شناخت علمی و تحلیلی اسلام برای مردم جهان زنده بخش است. اسلام دعوت و حرکت و نهضتی است که مستقیم یا غیر مستقیم در تمام تحولات، حرکات و نهضت‌هایی که به نفع و خیر بشریت انجام پذیرفته، مؤثر بوده است. مطالعهٔ مکتب حیات بخش اسلام و آگاهی از سیرهٔ پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله برای جوامع استعمارزده و استضعاف شده، از چند جهت ثمر بخش است. این آگاهی از طرفی، حقوق استقامت و پایداری جوامع استضعاف زده خواهد بود و از طرف دیگر، مشحون از درس‌های آموزنده است.

همچنین اطلاع دقیق از تواریخ ملل بعد از اسلام و تاریخ جهان، بدون آگاهی از تاریخ اسلام ممکن نیست.

شناخت دقیق اسلام در جهت جهش، حرکت و انتقال مسلمانان از حالت خمودگی، یأس، اتکاء به بیگانگان، تقلید و خودباختگی و غرب زدگی و ضعف اراده،

به حالت نشاط، امید، فعالیت، اتکاء به نفس و قوت اراده، بسیار اهمیت دارد. استعمار، قرن‌هاست که برای تعطیل کردن این مکتب بزرگ و انزوای افکار اسلامی تلاش می‌کند و از خارج و داخل، ضربه‌های کوبنده‌ای بر پیکر جوامع معتقد وارد می‌سازد.

استعمار می‌کوشد تمدنی را که اسلام آورده، از خاطره‌ها محو و فراموش سازد تا با دلی آرام در شرق و غرب و در آسیا و آفریقا تاخت و تاز کند و همه را برده و بنده خود سازد.

الفاظ ارتجاع، وطن، ملیت و قومیت، نژاد، تجدد، نواندیشی و روشنفکری بلکه علم و صنعت و آزادی و انقلاب و ترقی و توسعه معارف و فرهنگ و هنر، همه و همه سلاح‌های تبلیغی این زندقه فکری بر ضد اسلام است.

استعمار با احکام اسلام، فرهنگ اسلام، با سنن اسلام، با کتاب اسلام و با زبان اسلام نبرد می‌کند.

و خلاصه، برای این که یک مرتجع اسلامی مستقل و نیرومند با خصایص و امتیازات اسلامی در آینده تأسیس شود، چنان سال و مزدوران خود را به کار گماشته است که هر صدایی به این عنوان بلند شود بی‌امان خاموش سازند و هر حرکتی را بی‌رحمانه سرکوب کنند تا به تدریج، تمام آداب و بینش‌های اسلام، از مسیر زندگی جامعه مسلمان، خارج و مجتمعات مصنوعی و تحمیل کوچک و ضعیف با خصایص ملت‌های به غارت رفته، در قلب این اجتماع بزرگ، ایجاد شوند.

هیچ چیز برای بیگانگان و استعمار، از دعوت به منهج و روش اسلام و از گشت به اسلام واقعی و احکام اسلام، ناگوارتر و هیچ چیزی برای آنان از غلبت و جهل مسلمانان به مبادی و اصول اساسی اسلام مسرت‌بخش‌تر نیست، زیرا در چنین فضایی است که استعمارگر می‌تواند به کار خود بپردازد و مسلمانان را خلع سلاح نماید.

هم چنین هیچ ضربه‌ای هم به مبادی استعمار از ضربه کسی که در راه آگاهی و اتحاد مسلمانان فعالیت می‌کند، کوبنده‌تر قاطع‌تر وجود ندارد.

امروز شرح اوضاع و احوال کنونی مسلمانان برای مردم آگاه و هوشیار، لزومی ندارد، زیرا در تمام رشته‌های زندگی جوامع اسلامی، جای پای بیگانه و نفوذ آن آشکار

است، حتی اقلیت‌های مصنوعی مذهبی رسوا که دست پرورده استعمارند، در اقتصاد و سیاست و اجتماع و فرهنگ مسلمانان نقش مؤثر دارند.

شگفت‌انگیز این است که با اعتراف همه از کوچک و بزرگ و از سران و پیروان به معایب فعلی، هیچ‌یک از این راهی که فاصله آنها را با اسلام، همه روز و همه ساعت، بیشتر می‌کند و به سوی بدبختی و انحطاط سوق می‌دهد بر نمی‌گردند و حب مال و جاه و ریاست و حکومت و زر و زیور، اکثریت را بی‌اراده و ابزار فعل اجانب ساخته است و اگر ابدان گشت شماری پیدا شوند و بخواهند جنبش و حرکتی ایجاد کنند، با این همه مواهب ریشه‌دار، شیوخ و امیر و حاکم و سلطان و ملوک و رئیس‌جمهور و رژیم‌های متکبر، زور و قدرت‌های بزرگ، روبه‌رو می‌گردند.

اگر کسی نازناهِ استعمار در کشورهای اسلامی را از یک قرن و نیم پیش تا جنگ بین‌المللی دوم - که بهت‌نمای آگاهانه‌ای مسلمانان را دوباره بیدار و به قیام و مقاومت واداشت - بررسی کند، می‌فهمد که در این مدت چگونه استقلال و حیثیات و شئون مسلمانان و جان مردان و روح شجاع و مبارز و سرزمین‌های حاصل‌خیز و معادن و بازارها و از همه مهم‌تر، فکر، اندیشه و عزم و اراده آنها، به صورت‌های گوناگون، مورد دستبرد خائنانه بیگانگان گردیده است.

روی کار آمدن دشمن شماره یک اسلام، یعنی کمال پاشا در ترکیه و کشف حجاب، تغییر خط، ایجاد ملیت ترک، تأسیس کشورهای کوچک در خاورمیانه غربی و آفریقا، گرفتن امتیازات، تجزیه اجتماع اسلامی، تأسیس اسرائیل، تأسیس فرهنگ استعماری و دور کردن جوانان از افکار اسلام حقیقی و راستین، همه از صدها وقایعی است که در این کارنامه رسوا و تکان‌دهنده مشاهده می‌شود.

با تمام این مصائب و عوامل، مسلمانان متعهد و آگاه از مبادی اسلام، هرگز ناامید نمی‌شوند و در خانه نمی‌نشینند و دست روی دست نمی‌گذارند و از تلاش و کوشش برای ساختن اجتماع هر چه اسلامی‌تر باز نمی‌ایستند و آیه شریفه «كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ»^۱ و آیه «وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ

مؤمنین را می خوانند و قدم به پیش و مردانه جلو می روند، که اوضاع و احوال برای پذیرش اسلام اگر درست و پاک عرضه شود، از صدر اسلام نامساعدتر نیست. اگر افرادی فداکار و از خود گذشته و بی هوا و هوس به میدان بیایند و این پرچم را به دست بگیرند، نسل جوان و تحصیل کرده مسلمان - که تشنه دعوت اسلام و آزادی از این همه اسارت های گوناگون است - به آنها ملحق می شوند و حساس و پر شور، با آنان همگام و هم صدا می گردند.

شرط اول موفقیت، پایان دادن به اختلافات یا بزرگ پنداشتن آن و رو آوردن به اسلام بر آن و سنت و روش رهبران دینی و گفتار آنهاست.

www.ketab.ir